

جنگ در اوکراین ما را به یک فاجعه جهانی غذایی سوق می‌دهد

نویسنده : مارک وندپیت

برگردان: ایرج زارع

حمله به اوکراین وحشتناک است و تاکنون به قیمت جان هزاران نفر تمام شده است. اما این درگیری می‌تواند زندگی میلیون‌ها نفر را دور از میدان جنگ نیز نابود کند. در واقع، جنگ به‌ویژه برای سیستم غذایی جهانی که قبلاً به‌دلیل کووید-۱۹، تغییرات آب‌وهوایی و قیمت‌های بالای انرژی بسیار ضعیف شده بود، مضر است.

حادث بودن وضعیت

در ۱۸ ماه مه، آنتونیو گوترش دبیرکل سازمان ملل، زنگ خطر را به صدا درآورد. ما با «شبح کمبود غذا در جهان» مواجه هستیم و می‌ترسیم «این وضعیت خطرناک به یک فاجعه واقعی تبدیل شود. در بحرانی که

ممکن است سال‌ها طول بکشد، ده‌ها میلیون نفر در معرض خطر ناامنی غذایی و به‌دنبال آن سوءتغذیه و «گرسنگی دسته‌جمعی هستند»

(WFP) مدیر برنامه جهانی غذا، (David Beasley) شش روز قبل از تهاجم [روسیه]، دیوید بیزلی درباره یک فاجعه غذایی قریب‌الوقوع هشدار داده بود: «اگر به این وضعیت رسیدگی نکنیم، در ۹ ماه آینده شاهد قحطی، بی‌ثباتی کشورها و مهاجرت‌های گسترده خواهیم بود. اگر هیچ کاری نکنیم بهای گزافی پرداخت خواهیم کرد»

در آن‌زمان او درباره ۴۵ میلیون نفر صحبت می‌کرد که در آستانه قحطی بودند. جنگ ممکن است ده‌ها میلیون نفر دیگر را اضافه کند. مانند سال ۲۰۱۱، این وضعیت باعث ناآرامی سیاسی در بسیاری از کشورها خواهد شد. گوترش گفت: «اگر ما مردم را تغذیه نکنیم، درگیری‌ها را تغذیه خواهیم کرد»

همه‌گیری و آب‌هوا

پیش از تهاجم [روسیه]، وضعیت غذا در جهان متزلزل بود. تغییرات آب‌وهوایی زیادی وجود دارد. افزایش تعداد رویدادهای شدید آب‌وهوایی برای کشاورزی و تولید مواد غذایی مضر است. در دهه گذشته، ۱،۷ میلیارد نفر تحت تأثیر حوادث آب‌وهوایی شدید و بلایای مرتبط با آب‌هوا قرار گرفته‌اند

چند نمونه. به‌دلیل سیل‌های سال گذشته، برداشت گندم زمستانه چین می‌تواند بدترین برداشت تاریخ باشد. موج گرمای اخیر در هند نیز برای محصول محلی گندم بسیار مضر خواهد بود. با توجه به خشکسالی در یک سری از غلات ایالات متحد، ۴۰ درصد گندم در شرایط نامناسب یا بسیار بد قرار دارد (به‌طور معمول این فقط ۱۵ یا ۲۰ درصد است). در اروپا، به‌دلیل بارندگی‌های ضعیف، مطمئناً تولید گندم به‌طور نگران‌کننده‌ای پایین خواهد بود

کووید-۱۹ همچنین یک مانع بود و هست. این بیماری همه‌گیر موجب شوک اقتصادی شد و قدرت خرید مردم را در بسیاری از کشورها کاهش داد و زنجیره تأمین [مایحتاج] را مختل کرد. مانند سریلانکا اکنون بسیاری از کشورهای جنوب در آستانه ورشکستگی هستند و دسترسی آن‌ها به بازارهای مالی محدود است پیامدهای دیگری نیز وجود داشت. پس از همه‌گیری، بهبود اقتصاد باعث افزایش قیمت انرژی و حمل‌ونقل افزایش می‌یابد. این افزایش قیمت‌ها باعث (CO2) شد. قبض برق نیز به‌دلیل افزایش مالیات کربن دی‌اکسید گران شدن محصولات غذایی می‌گردد

همه این عامل‌ها امنیت غذایی بخش بزرگی از جمعیت جهان را تضعیف می‌کند. این امر به‌ویژه در کشورهای جنوب رخ می‌دهد، اما در اینجا هم صدق می‌کند. فقط به تعداد بی‌سابقه افرادی که به یک بانک مواد غذایی [سازمانی که به فقرا غذا می‌دهد] مراجعه می‌کنند فکر کنید. پیش از همه‌گیری، ۱۳۵ میلیون نفر

در سراسر جهان در ناامنی غذایی حاد بودند. طی دو سال این رقم دو برابر شده و به ۲۷۶ میلیون رسیده است.

جنگ و تحریم‌ها

روسیه و اوکراین نقش برجسته‌ای در تولید مواد غذایی در جهان دارند. آن‌ها باهم بیش از یک‌سوم صادرات غلات جهان و کمی بیش از نصف صادرات روغن آفتاب‌گردان را تشکیل می‌دهند. روسیه همچنین بزرگ‌ترین تولیدکننده کود است.

نزدیک به ۵۰ کشور برای حداقل ۳۰ درصد واردات گندم به روسیه و اوکراین وابسته هستند. برای ۲۶ کشور وابستگی حتی بالاتر از ۵۰ درصد است. هر دو کشور با هم ۱۲ درصد از کالری‌های مبادله‌شده در سطح جهان را تأمین می‌کنند و در مجموع حدود ۸۰۰ میلیون نفر برای غذای خود به آن‌ها وابسته هستند. جنگ و تحریم‌ها علیه روسیه تأثیر مخربی بر تولید و صادرات مواد غذایی در هر دو کشور، به‌ویژه در مورد اوکراین دارد.

خشونت نظامی، کمبود کود و آفت‌کش‌ها و همچنین افزایش قیمت سوخت احتمالاً به این معناست که ۳۰ تا ۵۰ درصد از مزارع گندم بهاره اوکراین را نمی‌توان کاشت.

اما مهم‌تر از همه این است که صادرات عملاً فلج شده است. تا همین اواخر ۹۸ درصد گندم اوکراین از طریق دریای سیاه صادر می‌شد، اما این صادرات به‌طور کامل متوقف شده است زیرا اوکراین مین‌های دریایی گذاشته و روسیه تمام بنادر اوکراین را محاصره کرده است. به‌دلیل یک سری مشکلات [۱] حمل‌ونقل از طریق راه‌آهن یا با کامیون یک جایگزین واقعی نیست.

کاروان‌های دریایی اسکورت‌شده یک احتمال هستند، اما نیروی دریایی اوکراین بسیار کوچک است، بنابراین باید با حمایت ناتو انجام شود. با توجه به قدرت ناوگان روسیه، این امر خطرناک خواهد بود و همچنین می‌تواند به تشدید خطرناک درگیری منجر شود.

به هر حال، اگر صادرات از طریق دریا از سر گرفته نشود، میلیون‌ها تُن گندم در سیلوهای اوکراین می‌پوسند.

در مورد روسیه مشکلات متفاوت است. با توجه به تحریم‌ها، کشاورزان یا شرکت‌های کشاورزی روسی احتمالاً با کمبود بذر و آفت‌کش‌ها مواجه می‌شوند [۲] که تأثیر قابل‌توجهی بر محصول بعدی خواهد داشت.

بازار جهانی آشفته

بعید است که کشاورزان در سایر نقاط جهان بتوانند صادرات غلات کاهش یافته از اوکراین و روسیه را جبران کنند. برای کشاورزان، کود و انرژی عناصر اصلی هزینه در کشت غلات هستند. هر دو بازار به دلیل تحریم‌ها و تب‌غاز طبیعی مختل شده‌اند.

اگر کشاورزان مصرف کود را کاهش دهند، کشت‌وزرع کمتر بازدهی خواهد داشت. افزون بر این، به جای کاشت غلات یا ذرت، کشاورزان روی آوردن به کشت‌هایی با صرف کالاهای واسطه‌ای کمتری را در نظر خواهند گرفت. [۳]

بازار هنوز مخدوش‌تر شده است به دلیل اینکه در ماه‌های اخیر حدود ۳۵ کشور به علت ترس از امنیت غذایی خود، محدودیت‌های شدیدی بر صادرات مواد غذایی اعمال کرده‌اند. در بسیاری از موارد حتی ممنوعیت کامل اعمال می‌شود.

این انحراف در بازار جهانی، قیمت مواد غذایی را به شدت افزایش می‌دهد. این‌ها به چنان سطح بالایی رسیده است که هرگز توسط سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد به ثبت نرسیده است. امروز قیمت مواد غذایی به‌طور متوسط ۳۴ درصد بیشتر از یک سال قبل است. در مورد گندم این افزایش حتی ۸۱ درصد است.

این وضعیت برای بسیاری از گروه‌های مردم به‌ویژه در کشورهای جنوب غیرقابل تحمل است. در این کشورها، خانواده‌ها تا یک‌چهارم درآمد خود را صرف غذا می‌کنند. در جنوب صحرای آفریقا حتی به ۴۰ درصد می‌رسد. علاوه بر این، غلات بخش بزرگی از بودجه را در آنجا نسبت به مناطق غنی‌تر تشکیل می‌دهند.

و سپس یک اثر انحرافی دیگر برای آن کشورها وجود دارد. تورم نرخ‌های بهره را در اروپا و ایالات متحد افزایش می‌دهد که دلار و یورو را جذاب‌تر می‌کند و نرخ مبادله آن‌ها را افزایش می‌دهد، اما این امر واردات مواد غذایی (اغلب به دلار آمریکا) را برای کشورهای جنوب گران‌تر می‌کند، همین‌طور پرداخت بدهی خارجی را.

چه باید کرد؟

هر چه جنگ بیشتر طول بکشد، کمبود غذا بیشتر می‌شود، قیمت‌ها بالاتر می‌روند و بحران غذا بدتر می‌شود. انتخاب استراتژیک ایالات متحد برای مبارزه «تا آخرین اوکراینی» نه تنها تعداد تلفات در میدان نبرد را افزایش خواهد داد، بلکه به‌مثابه نتیجه آن، بسیار دور [از میدان نبرد] صدها هزار و شاید میلیون‌ها نفر از گرسنگی خواهند مُرد.

برای جلوگیری از این فاجعه چه باید کرد؟

اول از همه، محاصره دریای سیاه باید هر چه سریع‌تر برداشته شود. این تنها در چارچوب مذاکرات صلح و آتش‌بس می‌تواند اتفاق بیفتد. این امر مستلزم کاهش تدریجی عملیات نظامی است، به جای ارسال سلاح‌های بیشتر و صحبت از جنگ بیشتر، آن‌گونه که اکنون می‌بینیم. به گفته دیپلمات‌های غربی، نمی‌توان انتظار داشت که بنادر اوکراین در شش ماه اول باز شوند.

افزون بر این، همه تحریم‌های اقتصادی علیه روسیه در رابطه با تولید مواد غذایی باید برداشته شود. سوم، باید به حمایت‌گرایی در رابطه با مواد غذایی پایان داد. همان‌طور که آنتونیو گوترش می‌گوید: «محدودیت‌های صادراتی نباید اعمال شود و مازاد آن باید در اختیار نیازمندان قرار گیرد».

در نهایت، کمک‌های مالی برای کشورهای جنوب، هم برای تضمین مواد غذایی و هم برای جلوگیری از بحران قریب‌الوقوع بدهی ضروری است. در ماه اکتبر، برنامه جهانی غذا برآورد کرد که سالانه ۶،۶ میلیارد دلار برای رفع گرسنگی در جهان مورد نیاز است. [۴]

فقط در این جنگ، بایدن ۲۴ میلیارد دلار صرف تسلیحات و پشتیبانی نظامی کرده است. بودجه نظامی کشورهای اروپایی نیز در سال‌های آینده ده‌ها میلیارد افزایش خواهد یافت. همان‌طور که دیده می‌شود، همیشه پول برای جنگیدن هست، اما برای مبارزه با گرسنگی نیست. این نشان‌دهنده دیوانگی دنیایی است که در آن زندگی می‌کنیم.

یادداشت‌ها

تنگناهای جدی در مرزها وجود دارد زیرا همسایگان اتحادیه اروپا و اوکراین از عرض‌های ریلی - ۱ متفاوتی استفاده می‌کنند. حمل‌ونقل جاده‌ای به دلیل کمبود کامیون، رانندگان، سوخت و مأموران گمرکی با مشکل مواجه شده است.

روسیه به‌طور عمده هم بذر و هم آفت‌کش‌ها را از اتحادیه اروپا خریداری می‌کند. تحریم‌ها تأمین مالی - ۲ بانکی را دشوار کرده است و شرکت‌های اروپایی کمتری حاضر به عرضه محصولات هستند. افزون بر این، اکثر شرکت‌های بزرگ بذر و محصولات شیمیایی از روسیه خارج شده‌اند یا در حال خروج هستند.

به‌عنوان مثال، در ماه مارس، یک نظرسنجی توسط وزارت کشاورزی ایالات متحد فاش ساخت که - ۳ تولیدکنندگان در آن کشور قصد دارند در این فصل از ذرت به سویا روی آورند.

تخمین زده می‌شود که این مقدار، ۴۵ میلیون نفر را از گرسنگی نجات خواهد داد. با جنگ کنونی، - ۴ بدیهی است این هزینه افزایش خواهد یافت، اما هرگز بیش از دو برابر این مقدار نخواهد بود.

